

Jaarverslag 2023

Everyone is an insider

Through Bone and Marrow, 2023 Mirt van Laarhoven

BRUTUS

Bericht raad van toezicht Brutus Space pag. 03

Inleiding pag. 04

Programma pag. 05

- Doelstellingen
- Tentoonstellingen en activiteiten

Educatie pag. 12

- Brutus Lab
- Rondleidingen en workshops
- Educatie programma

Marketing & communicatie pag. 13

- Publieksdoelgroepen
- Communicatiemiddelen
- Persoverzicht

Financieel verslag pag. 16

- Jaarrekening

Organisatie pag. 16

Gebouwzaken pag. 17

Codes pag. 17

- Fair Practice
- Diversiteit en inclusie
- Achtergrond Governance

Bestuur, directie en personeel pag. 19

Brutus dankt pag. 19

Opening Petromelancholia, 2023 Rachel Youn

BRUTUS

Bericht raad van toezicht Brutus Space

De raad van toezicht (RvT) kijkt met buitengewoon veel plezier terug op het afgelopen jaar van Brutus Space, met een aantal gedenkwaardige tentoonstellingen, events en groeiende bezoekerscijfers. Maar nog belangrijker: Brutus Space heeft onder de bezielende leiding van directeur Sanne ten Brink een plek geclaimd en gekregen op de culturele agenda van Rotterdam en ver daarbuiten. De positionering van Brutus Space binnen het culturele landschap als playground waar het onmogelijke mogelijk wordt, wordt steeds breder gedragen en waaraan de veelheid en diversiteit van samenwerkingen en samenwerkende partners ook bijdraagt.

Brutus Space is ontstaan vanuit AVL Mundo. In 2023 zijn daar drie zelfstandige stichtingen uit ontstaan: Brutus Space (Space), Brutus Base (Base) en de overkoepelende stichting Brutus Organisatie Stichting (BOS). De verzelfstandiging van Brutus Space heeft 1 juni 2023 plaats gevonden, met tevens de benoeming van een nieuwe raad van toezicht onder voorzitterschap van ondergetekende. De leden uit de RvT zijn allemaal onbezoldigd. Stichting Brutus Space wordt een stichting met de status van een culturele ANBI (bevestiging te ontvangen half april 2024) en hanteert de principes van de Governance Code Cultuur als uitgangspunt voor haar beleid en toezicht. En onderschrijft de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code.

De samenstelling van de raad van toezicht is als volgt:

Emily Ansenk (voorzitter), benoemd in 2023 voor 4 jaar, herbenoembaar in 2027 voor een periode van 4 jaar.

Mariette Dölle, benoemd in 2023 voor een periode van 4 jaar, herbenoembaar in 2027 voor een periode van 1 jaar.

Lex Geerdes, benoemd in 2023 voor een periode van 4 jaar, herbenoembaar in 2027 voor een periode van 2 jaar.

Anoesjka Imambaks, benoemd in 2023 voor een periode van 4 jaar, herbenoembaar in 2027 voor een periode van 3 jaar.

In de benoeming is rekening gehouden met een aangepast rooster van aftreden vanuit de continuïteitsgedachte, waardoor de leden voor een periode met een verschillend aantal jaren van herbenoeming in aanmerking komen. In de samenstelling van de raad van toezicht is gekeken naar diverse competenties en aanvullende ervaringen. Lex Geerdes heeft de portefeuille financiën en spreekt vanuit de hoedanigheid ook met enige regelmaat met de directeur. Mariette Dölle heeft een artistiek profiel, Anoesjka Imambaks is ondernemer in Rotterdam en brengt kennis in qua ondernemerschap en de stad Rotterdam, en de voorzitter heeft een artistiek profiel in combinatie met ervaring als bestuurder van grote instellingen (Kunsthal Rotterdam en Holland Festival).

De raad van toezicht heeft in 2023 vier keer vergaderd, steeds in bijzijn van de directeur. De samenwerking van de raad van toezicht met de directeur is zeer goed, er is buiten de vergaderingen om regelmatig contact over actuele en belangrijke onderwerpen, zoals over het nieuwe kunstenplan, de begroting en HRM gerelateerde zaken. Ook hebben de leden van de raad van toezicht onderling regelmatig contact buiten de vergaderingen om. Bij veel openingen en evenementen van Brutus Space zijn leden aanwezig.

Onderwerpen die aan de orde kwamen zijn de jaarbegroting, de programmering, fondsenwerving, de invulling van het team, governance, financiën, risicobeheersing met betrekking tot het pand, de veiligheid van het team en bezoekers en interne controle, keuze van de accountant, meerjarig kunstenplan, samenwerking met Base en BOS en met andere culturele stichtingen, en marketing & communicatie. Er is tijdens de vergaderingen gevraagd naar mogelijke belangenverstrengeling bij andere nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht, en we hebben geconstateerd dat dit niet het geval is. Begin 2024 zal de raad van toezicht haar eigen functioneren evalueren en een aantal doelen en ontwikkelpunten vaststellen. Tevens worden de profielen van de raad van toezicht leden in kaart gebracht.

De raad van toezicht heeft in 2023 met de directeur een functioneringsgesprek gevoerd en doelstellingen afgesproken. In 2023 is de tijdelijke aanstelling van Sanne ten Brink omgezet in een aanstelling in vaste dienst, waar we heel erg blij mee zijn. Het jaarverslag en de jaarrekening voldoen aan de gestelde (financiële) kaders. Gezien de nieuwe governance constructie vallen de activiteiten en jaarrekening tot 1 juni onder verantwoordelijkheid van de RvT van AVL Mundo en na 1 juni mede onder verantwoordelijkheid van de RvT van Brutus Space. Om die reden is de jaarrekening door beide stichtingen ondertekend. Op grond hiervan en op grond van de door de directeur gepresenteerde informatie en toelichting heeft de raad van toezicht de jaarverantwoording over 2023 goedgekeurd (25 maart 2024). De jaarrekening is opgesteld door Palet (vanaf 1 januari 2024 is de boekhouding overgegaan naar Berghout Mas) en de presentaties uit het jaarverslag zijn gecontroleerd en goedgekeurd door de accountant Berghout Mas. Op grond hiervan verleent de raad van toezicht decharge aan het bestuur voor het gevoerde beleid.

In 2023 heeft Brutus Space een mooie groei doorgemaakt. Bezoekersaantallen zijn hoger dan ooit, kunstenaars en andere culturele partners voelen zich in grote getale betrokken bij Brutus en de tentoonstellingen kregen enorm veel aandacht in de media. We zijn trots op de geleverde prestaties van het hele team onder de fantastische leiding van Sanne. De toekomst van Brutus Space staat op een realistische, maar ambitieuze en aantrekkelijke manier beschreven in het kunstenplan voor de periode 2025-2028. Wij danken het hele team en alle betrokken vrijwilligers voor hun niet aflatende energie en enthousiasme en zien de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Emily Ansenk, voorzitter raad van toezicht Brutus Space
mede namens Lex Geerdes, Mariette Dölle en Anoesjka Imambaks

Inleiding

2023 was wederom een bruto en succesvol jaar voor AVL Mundo, verder te noemen Brutus. Hoewel Brutus al jaren bestaat, was 2023 het jaar waarin drie onafhankelijke stichtingen zijn ontstaan: Brutus Space, Brutus Base en Brutus Organisatie Stichting (BOS). Alle activiteiten met andere kunstenaars, niet zijnde Atelier Van Lieshout, zijn per 1 juni overgegaan naar Brutus Space. De activiteiten van Atelier Van Lieshout zijn eind 2023 ondergebracht bij Brutus Base. De overkoepelende activiteiten zijn onder gebracht bij BOS. Hiermee zijn de (governance) fundamenten gelegd om de komende jaren de positie als presentatie-instelling voor hedendaagse kunst te bestendigen.

Met trots kijken we terug op een jaar vol 'provocatieve' programma's die discussies, debatten en emoties losmaakten. We verdiepten ons in onderwerpen als sociale ongelijkheid, de empowerment van vrouwen, alternatieve perspectieven op de natuur en technologie, het potentieel van modulaire synthesizers, geestelijke gezondheid en natuurlijk ook het nachtleven. Wij hebben met het team hard gewerkt en wisten met succesvolle groeps- en solotentoonstellingen, drukbezochte programma's, activiteiten en events en uiteenlopende samenwerkingen een vaste plek in de wijk en in het Rotterdamse culturele ecosysteem te veroveren.

In 2023 bezochten 31.673 mensen Brutus. We boden met Brutus een platform aan 127 kunstenaars, met 15 tentoonstellingen bij Brutus Space en 4 bij Brutus Base, waaronder twee grote thema tentoonstellingen *Through Bone and Marrow* gecureerd door Maarten Spruyt en *Petromelanolia*, gecureerd door Alexander Klose. Met deze laatste tentoonstelling gewijd aan de beauty en de horror van olie haalden wij maar liefst 6 recensies in landelijke dagbladen en was van het totaal aantal bezoeker 30% jonger dan 24 jaar oud. Diverse solotentoonstellingen werden georganiseerd waaronder Olaf Mooij, Santiago Sierra, Lara Verheijden en Charlotte Schleiffert. Marjan Teeuwen bouwde afgelopen jaar haar *Verwoest Huis 11* bij Brutus. Dit project ging eind 2023 al open voor de pers en begin 2024 officieel open voor het publiek. We lanceerden samen met Stichting Pluspunt de Levenslust Academie en reikten de Brutus Prijs uit aan Ossip voor zijn eigenwijze en uitmuntende artistieke praktijk. We organiseerden uiteenlopende evenementen, van intieme diners met vluchtelingen tot grootschalige vieringen, zoals de 60ste verjaardag van onze oprichter Joep van Lieshout en het 40-jarig jubileum van AVL, waar ruim 4.000 gasten op afkwamen. In ons Brutus Lab experimenteerden en creëerden afgelopen jaar 6 kunstenaars van over de hele wereld (Maleisië, Verenigde Staten, China, Argentinië, Israël en Nederland). Afgelopen zomer transformeerden wij de Brutus Garden tot een bruisend cultureel centrum, waar mensen films konden kijken in een openluchtbioscoop en konden genieten in onze pop-up bar en culinaire speeltuin. Op Instagram verwelkomden wij eind vorig jaar onze 10.000ste volger. Naast professioneel publiek hebben we ook nieuwe publieksgroepen aan ons weten te verbinden, onder andere door onze partner programmering waardoor kruisbestuiving van publieksgroepen plaatsvond. Tenslotte namen we actief deel aan het Rotterdamse (nacht)leven via evenementen als Museumnacht, Motel Mozaïque, Rotterdam Art Week en het lanceringsfeest van de Lara Verheijden Naaktkalender, waardoor onze ruimtes regelmatig gevuld waren met dansende en zwierende jongeren. Ook de pers was enthousiast over wat er allemaal bij Brutus gebeurd en publiceerde zowel lokaal, nationaal als internationaal lovend over ons, in landelijke dagbladen, online blogs en glossy magazines.

We zijn apetrots op wat we de afgelopen jaren allemaal voor elkaar hebben gekregen. Het is te veel om op te noemen, het is het fundament waarop we met veel daadkracht voortbouwen. Voor 2024 staan er ambitieuze plannen op het programma; Editie 2 van *Wild Summer of Art*, een ode aan de Rotterdamse kunstenaars, twee tentoonstellingen van de Levenslust Academie, een aantal solo presentaties, waaronder Felix Burger, Carlijn Kingma en Ossip, een bruisende zomer in de Brutus Garden en samenwerkingen met onder andere Roffa Mon Amour en Grande Loge, maar ook met nieuwe partijen als IFFR, Nous'klaer en Blijdorp Festival.

De laatste maanden van 2023 stonden ook in het teken van de grote subsidie aanvragen. Vol spanning en goeie hoop kijken wij voorzichtig vooruit naar 2025-2028, waarin we hopen met Brutus Space de volgende stappen te kunnen zetten in onze professionalisering en zichtbaarheid.

Dit alles was en is niet mogelijk zonder de belangeloze inzet van de Raad van Toezicht en natuurlijk van het team van Brutus, de floormanagers en de vrijwilligers. Daarnaast danken wij graag onze samenwerkingspartners, fondsen, particulieren begunstigers en *last but not least* alle deelnemende kunstenaars, die dit zeer bijzondere en actieve jaar mogelijk hebben gemaakt.

Sanne ten Brink
Directeur Brutus

MOMO Fabrique, 2023 at Brutus

Visitor at Brutus

Disco Inferno by Atelier Van Lieshout

RAW Operator party

Programma

Brutus had in 2023 als doel een publiek cultureel programma te realiseren met en voor kunstenaars in het algemeen, onafhankelijk maar geïnspireerd op en verwant met het gedachtegoed van AVL Mundo en dit te ontsluiten voor het publiek. Dit doet de stichting middels grote utopische projecten, gewenste en ongewenste kunstinterventies maar ook door publieksactiviteiten en het faciliteren van werkruimte voor talentvolle kunstenaars. Hierbij wordt altijd gekeken naar samenwerkingen met andere hedendaagse kunstinstellingen, talenten of vooruitstrevende instituten. Belangrijke kernwaarde is daarbij: *artist driven*.

Doelstellingen 2023

- Verzelfstandigen en professionaliseren van de stichting als presentatie-instelling voor hedendaagse kunst;
- Uitbreiden van de publieksactiviteiten om zo de aansluiting met het (Rotterdamse) publiek te vinden;
- Aantrekken van solide samenwerkingspartners;
- Verbeteringen aanbrengen programmeer ruimtes;
- Online zichtbaarheid vergroten en uitbreiden van volgers.

Programma 2023

In 2023 lag de nadruk op een publiek toegankelijk kunstpodium met een jaarrond programma. Niet alleen met eigen tentoonstellingen, maar ook in samenwerking met andere culturele partners, zowel op het gebied van beeldende kunst als ook performances, voorstellingen, installatiekunst en film.

Tentoonstellingen

Akeem Smith en Tommy Malekoff | 7 oktober 2022 t/m 8 januari 2023 | Built (Brutus Space)

In *BUILT*, samengesteld door Maxwell Wolf van de New Yorkse New Canons, onderzochten Smith en Malekoff de invloed van bruutheid en vergankelijkheid op het lichaam en de gebouwde omgeving. Met hun architecturale video-installaties verlegden ze de grenzen van videokunst en lieten ze het onderscheid tussen kunstenaar, archivaris en documentaire-maker vervagen.

Wapke Feenstra | 7 oktober 2022 t/m 8 januari 2023 | Boerenzij (Brutus Space)

De tentoonstelling *Boerenzij* van Wapke Feenstra verkende de samensmelting van het multiculturele boerenleven in Rotterdam Zuid. Rotterdam Zuid is al meer dan een eeuw een toevluchtsoord voor migranten afkomstig van over de hele wereld. Deze migranten hebben de Boerenzij verrijkt door hun traditionele manier van landbouwen te combineren met de oer-Hollandse landbouwtechnieken. Brutus-prijz winnaar Wapke Feenstra bezocht deze doorwinterde professionals. De Boerenzij kampt echter wel met een steeds intenser probleem: de gentrificatie van hun vertrouwde gemeenschap. Steeds meer worden de bewoners van de Boerenzij verdreven door groot kapitaal wat hier komt te wonen. Vinden de bewoners van de Boerenzij een manier om de gentrificatie te pareren? In de tentoonstelling Boerenzij trachtte kunstenaar Wapke Feensta hier een antwoord op te vinden.

Atelier Van Lieshout | 7 oktober 2022 t/m 8 januari 2023 | Cage (Brutus Base)

In de tentoonstelling *Cage* van Atelier Van Lieshout was de kracht van vernietiging en creatie onvermijdelijk. Voorwerpen werden kapotgeslagen of uit elkaar getrokken, maar ook weer in elkaar gezet en opnieuw verstevigd. Centraal stond de video *Cage*, die begint met een shot van een kooi die alle functies van een huis heeft. Een 'huis' waar Atelier Van Lieshout meer dan twee weken voor nodig had om het te bouwen en slechts twee dagen om het weer af te breken. Met *Cage* refereert Atelier Van Lieshout aan de rol die de mens speelt in de door onszelf gecreëerde maatschappelijke systemen. Het werk is een symbool van verzet tegen de onderdrukking van de hogere macht en de zoektocht naar onafhankelijkheid.

Lara Verheijden | 25 november t/m 8 januari 2023 | The Nude Calendar Project (Brutus Space)

Op 25 november opende Brutus haar deuren voor de lancering van de eerste editie van De Lowlands Naaktkalender 2023, geschoten en gecast door Lara Verheijden (1990) op het legendarische Lowlands Festival. Tegelijkertijd was dit de opening van de tentoonstelling met de beelden uit De Lowlands Naaktkalender en exclusieve foto's die niet in de kalender stonden. Het Nude Calendar Project is ontstaan vanuit het idee om in plaats van alleen beach babes, juist een naaktkalender te maken van zeer uiteenlopende mensen: jong en oud, vrouwelijk, mannelijk, X, koppels en familieleden. De tentoonstelling bij Brutus toonde de modellen in klassieke festival situaties, naakt of half ontkleed, voor de Alpha of op de camping, in hun tent of 's nachts tijdens een concert.

Eindexamenshow van St. Joost Academie Breda | 20 t/m 22 januari 2023 | Suspension of disbelief (Brutus Space)

In het weekend van 20 t/m 22 januari hoste Brutus de groepstentoonstelling van opkomende kunstenaars van de minor Arts & Interaction, van Hogeschool St. Joost voor Kunst en Vormgeving in Breda. Van performance, video tot geluidsinstallaties, allemaal spelend met een zekere 'Suspense of Disbelief'. Deelnemende kunstenaars: Elisa Agterberg, Jomana Al-Mansoury, Larissa Baas, Noortje Back, Sebastian van der Born, Manon Buskes, Sander Cobussen, Laura Deckers, Luuk Delisse, Friederike Emming, Naomi Furster, Eva Groenendijk, Emiel Kamphof, Davey van Leeuwen, Celina Meelker, Eli Meijer, Chris Pencu, Nynke Vedy, Lisanne Verbeet, Miles Versteeg, Lieke van der Voort, Sammie Walkenbach, Bobby van de Weijer, Jet van der Wielen en Lisa Soraya van der Zande.

Charlotte Schleiffert | 7 februari t/m 5 maart 2023 | Tolerance Test (Brutus Space)

In de installatie *Tolerance Test* waren de grillige en flamboyante fantasiewezens van de Rotterdamse kunstenaar Charlotte Schleiffert in een kring te bewonderen. In de expositie vonden diverse theater performances plaats door Kimberly Agyarko gebaseerd op de tekeningen in *Tolerance Test*.

Charlotte Schleiffert wordt geroemd om haar overrompelende portretten en de persoonlijke en krachtige kijk die haar werk geeft op ongelijkheid in de wereld. De theatrale tentoonstelling *Tolerance Test* stelde de verdraagzaamheid van de kijker op de proef: in hoeverre kunnen we de ongelijkheid in onze huidige samenleving, die Schleiffert in haar fantasiewezens toont, nog onder ogen zien?

The New Current | 7 februari t/m 12 februari 2023 (Brutus Space)

In februari cureerde The New Current voor de eerste keer hun tentoonstelling tijdens de Rotterdam Art Week bij Brutus. Met een focus op nieuwe technieken en presentatievormen zoals installaties, performance, audiovisuele kunst en cross-overs toonde The New Current de nieuwste ontwikkelingen in de kunstwereld op een interactieve wijze. Complexe kunstwerken werden vertaald naar een unieke ervaring waarbij recent afgestudeerde beeldend- en performance kunstenaars, kunstliefhebbers en nieuwsgierigen samenkwamen. Voor deze jubileumeditie presenteerden zij 25 veelbelovende kunstenaars. Er waren diverse performances te zien waaronder van Black birds, Dalton Jansen (modern dance), Daphnis Monastiriotti (performance), Muxingye Chen, Jia Xia, Matteo Mazzu and Aurel Violas (performance) en Lucija Gregov (cello).

De deelnemende kunstenaars waren: Catherine van Bijnen, Camila Chebez, Ana Laura Richter, Zhao Zhou Mitzi Schreuder, Jamal Ageli, Quintus Glerum, Bent van den Berg, Ruben Kotkamp, Nika Schmitt, Sandipan Nath, Clara Schweers, Thomas Meijerman, Mateja Drev & A. Crespo Barba, Jef Nollet, Ellen Wittkamp, Teresa Fernandez Pello, Amrith de Zoete, Muxingye Chen, Hedwich Rooks, Cem Berendsen, Brogen Berwick, Leny Maris en Robbie Doorman.

Santiago Sierra; *Pilot* 2023

Tolerance test

Onderwater Producties

Through Bone and Marrow, Frank Bruggeman

Olaf Mooij solo exhibition

Atelier Van Lieshout | 7 februari t/m 5 maart 2023 | The Voyage (Brutus Base)

Brutus toonde The Voyage, van Atelier Van Lieshout, een groep werken die een verhaal vertellen over een reis naar een betere wereld, een utopie, een plek achter de horizon waar het gras groener is. Deze fictieve pioniers volgen hun hart, hun onderbuikgevoel en een plan-van-aanpak dat rammelt aan alle kanten: alles kan en laten we zien wat er gebeurt. Ze hebben geen idee waar ze heen gaan, of wat ze willen bereiken, maar ze zijn niet te stoppen. Hun uitrusting roept meer vragen en problemen op dan dat het antwoorden of oplossingen biedt; waarom een keuze maken als je alles mee kunt nemen.

The Wo-man Cave | 7 februari t/m 12 februari 2023 (Brutus Base i.s.m Brutus Space)

In Brutus next door naast het terrein van Brutus was tijdens Rotterdam Art Week werk te zien van Hester Scheurwater, L.A. Raeven, Lara Verheijden, Atelier Van Lieshout en Itziar Okariz. De pin-up is een vast onderdeel van de traditionele man cave. In die exclusief mannelijke ruimte wordt de vrouw gereduceerd tot bijna abstract lustobject – totdat de deur weer opengaat naar echtgenote, vriendin en het gedomesticeerde bestaan. De afbeeldingen van vrouwen in deze tentoonstelling waren het tegendeel; werken van vrouwelijke kunstenaars die uitgesproken, krachtig en eigenwijs zijn.

Brutus Lab (Brutus Space)

Het Brutus Lab is de plek waar kunstenaars afgelopen jaar weer konden bouwen aan hun carrière en konden experimenteren. In samenwerking met de RM Young Blood Foundation krijgt elk jaar minimaal een kunstenaar (soms meerdere) de kans om als resident te werken in het Brutus Lab. De kunstenaars cureerden in gezamenlijkheid twee shows die onderdeel waren van het programma van Brutus.

- Teeth Whitening Lighting Art Week | 7-12 februari 2023
- Groot Rotterdams Atelier Weekend | 17, 18 september 2023

Through Bone and Marrow | 1 april t/m 25 juni 2023 | Maarten Spruyt (Brutus Space)

Wij leven in het Antropoceen, het tijdperk van de mens. Nooit eerder drukte één enkele soort zo krachtig zijn stempel op de leefomgeving. Ondertussen raken we verstrikt in ons eigen afval, zijn we slaven geworden van onze apparatuur en zijn onze zintuigen afgestompt. We dreigen de planeet te vernietigen maar raken wellicht nog voor die tijd onszelf, onze menselijkheid kwijt. Through Bone and Marrow kroop onder de huid en tot in de botten. Deze tentoonstelling van curator Maarten Spruyt dwong bezoekers tot zelfonderzoek en een andere verhouding tot natuur en technologie. Een nieuwe esthetiek bood een opening naar de toekomst. Tijdens deze tentoonstelling vonden er diverse rondleidingen door de curator plaats in aanwezigheid van de een aantal kunstenaars en performances door Ernest Bessems.

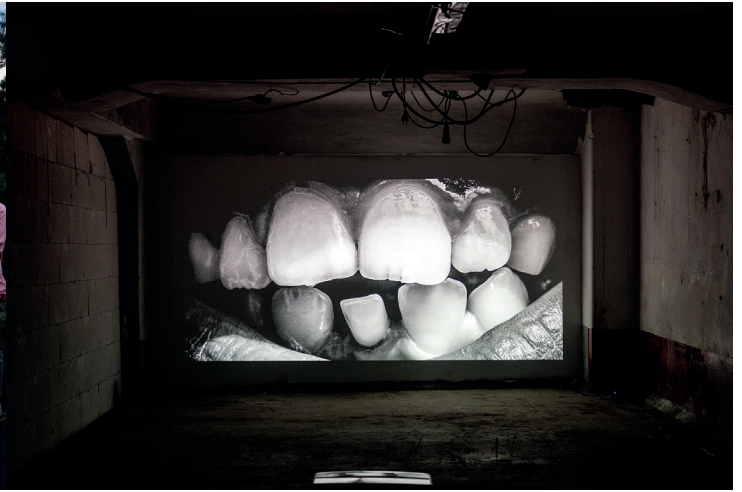
Deelnemende kunstenaars: Zimoun, Maarten Vanden Eynde, Frank Bruggeman, Mirte van Laarhoven, Atelier Van Lieshout, Nick Ervinck, Jan Hüskes, Joris Strijbos, Ossip, Nick van Woert, Maartje Korstanje, Vladimir Zbynovsky, Jan Eric Visser, Nacho Carbonell, Ernest Bessems, Hedwich Rooks, Zhao Zhou, Quintus Glerum, Amrith de Zoete en Kevin Power. Diverse muziek compositie door de tentoonstelling heen van Dyane Donck Company.

Olaf Mooij | 7 juli t/m 6 augustus 2023 | Before, after and today's inconveniences (Brutus Space)

Uit het oeuvre van Olaf Mooij, waarvan een overzicht afgelopen zomer bij Brutus werd gepresenteerd, bleek dat hij terug wil naar de volledige autonomie van de sculptuur. Zijn sculpturen worden ontdaan van hun oorspronkelijke functie, maar hun vorm blijft als herinnering. De werken stonden, lagen, hingen en leunden in de expositieruimtes bij Brutus. Ze oogden kwetsbaar zonder hun gebruikswaarde en stonden zonder sokkel op de grond. Het werk presenteerde zich als fossiele overblijfselen uit een ver verleden. Tijdens de opening op 6 juli deed Olaf Mooij zelf een aantal performances op zijn DJ mobile.

Opening *Petromelancholia* met curator Alexander Klose

Santiago Sierra; *Pilot 2023*

Petromelancholia | 1 september t/m 19 november 2023 | Alexander Klose (Brutus Space)

Petromelancholia onderzoekt afgelopen najaar de enorme gevolgen van een leven voorbij olie, waarvan velen zich nog niet de omvang realiseren. *Petromelancholia* reflecteerde op de erfenis van het olietijdperk en de nieuwe betekenis die dit verleden onherroepelijk zal krijgen. Wat heeft olie ons gebracht, zowel materieel als vooral cultureel, en wat zou kunnen verdwijnen of veranderen? *Petromelancholia* was samengesteld door Alexander Klose (onderzoeksgroep Beauty of Oil) met 32 hedendaagse internationale kunstenaars van verschillende culturele achtergronden en generaties. Een betere locatie dan Brutus was niet te bedenken voor deze tentoonstelling - gelegen in de haven van Rotterdam. Op weinig plekken zal de impact van de energietransitie zichtbaarder zijn dan hier. De tentoonstelling weerspiegelde een urgentie die nog nooit eerder zo sterk gevoeld is.

De tentoonstelling ging groots open met optredens i.s.m. Momo Fabrique, van Kems Kriol en Sjoerd Oberman. De eerste dag na de opening was de tentoonstelling gratis toegankelijk om ook mensen met een kleine portemonnee de mogelijkheid te bieden de tentoonstelling te bezoeken. Dat weekend ontvingen wij ook bezoekers van de Wereld Havendagen met rondleidingen. Tijdens de tentoonstelling vonden er verder een aantal performances plaats; o.a. door Martin Roedolf Ososonic, door de Deutsche Postpunk band, Johannes Steendam deed zijn Performance *Crash Course for the Ravers* door en Rowan van As sloot de tentoonstelling af op de finissage met de performance *Sunny side up*. Tot slot werd er ook op de inhoud samengewerkt met bijvoorbeeld het Goethe Instituut gezamenlijk werd een uitgebreid randprogramma samengesteld (zie presentaties) en in samenwerking met de Universiteit van Delft werden fietsroutes door de stad ontwikkeld, die mensen konden downloaden en die je meevoerden langs de olie geschiedenis van de stad Rotterdam.

Deelnemende kunstenaars: Yuri Ancarani (ITA), Rowan van As (NLD), Alessandro Balteo-Yazbeck (VEN/GER), Diann Bauer (USA), Uwe Belz (GER), Vanessa Billy (CHE), Kevin van Braak & Ipeh Nur (NLD/IDN), Imani Jacqueline Brown (USA), Andrew Castrucci (USA), Chto Delat (RUS), Timo Demollin (NLD), Tanja Engelberts (NLD), Christoph Girardet (GER), Rumiko Hagiwara (JPN/NLD), heidundgriess (GER), Bernhard Hopfengärtner (GER), Aaditi Joshi (IND), Olaf Mooij (NLD), Leonhard Müllner & Robin Klengel (AUT), Hugo Niebeling (GER), Alain Resnais (FRA), Konstantin Schimanowski (RUS/DEU), Miriam Sentler (NLD), Sanaz Sohrabi (IRN/CAN), Johannes Steendam (NLD), Gunhild Vatn (NOR), Jan Eric Visser (NLD), Rachel Youn (USA), Marina Zurkow (USA).

Santiago Sierra | 1 september t/m 19 november 2023 | Pilot (Brutus Space)

Tegelijk met de tentoonstelling *Petromelancholia* presenteerde Brutus een solotentoonstelling van Santiago Sierra. Deze tentoonstelling van drie werken was een pilot waarin de mogelijkheden voor een uitgebreidere samenwerking in 2026 tussen Santiago Sierra en Brutus Space werden verkend. De tentoongestelde werken waren: zijn meest recente werk THE MAELSTRÖM, Serekunda, The Gambia, mei 2023, PAINTINGS MADE BY A FIRE BREATHER, Torea de Cuatro Caminos, Naucalpam, Mexico, oktober 2003 en 245 m3 Stommeln Synagoge, Pulheim, Duitsland. maart 2006.

Atelier Van Lieshout | 1 september t/m nog te bepalen| Disco Inferno (Brutus Base)

Eind september ging de semi permanente installatie *Disco Inferno* van Atelier Van Lieshout open, een industrieel monster met een onverzadigbare honger naar eigen producten. Zoals alle AVL-werken is *Disco Inferno* een oefening in zelfvoorziening. Het is een zichzelf in stand houdend universum – een labyrint van talloze sculpturen, handgemaakte machines, hybride motoren, meubels, werk van andere kunstenaars, utopieën en dystopieën – ‘allemaal voortkomend uit de hamer, het ultieme instrument van verandering’. Het is een schouwspel van de industrie en haar potentieel in eindeloze beweging, maar het enige echte doel van het werk is om door te gaan – en om de jacuzzi in ‘The Happy End of Everything Spa’ te verwarmen.

Rotterdam Art Week, 2023

Roffa Mon Amour at Brutus Garden

Bcademie | 15, 16, 17 september 2023 | Something sticky under your shoe (Brutus Space)

De Bcademie is een instituut dat pas afgestudeerde kunststudenten begeleidt. De oprichters Alex Jacobs en Daan den Houter en gast kunstprofessionals helpen de studenten hun weg te vinden in de kunstwereld. Het doel van de Bcademie is om de kloof te dichten tussen het afstuderen en de praktijk van een autonoom beeldend kunstenaar. Hoe navigeer je door het drijfzand van de kunstwereld met al zijn ups en downs, galleries, netwerken, financiering etc. Afgelopen zomer was de eindexpositie *Something sticky under your shoe*, te zien bij Brutus.

Deelnemende kunstenaars: Anna Lotte Peperkamp, Anneliek Nieuwland, Donata Meijer, Eliza Reszka, Leonie Fernhout, Mees van Oosterhout, Melissa van Venrooij, Renée Stravers, Sjel Musters, Thomas Meijerman.

Lara Verheijden | 8 december 2023 | Lancing The Nude Calendar Project (Brutus Space)

Begin december werd de gloednieuwe Lowlands Naaktkalender, dit keer The Birthday Edition gelanceerd bij Brutus met muziek, drinks en performances. De foto's die die avond tentoongesteld werden bij Brutus Space, werden geschoten tijdens Lowlands 2023 met trotse festival bezoekers op elke pagina.

Voorstellingen en performances in co creatie

Dyane Donck x Maarten Spruyt | 1, 18, 19, 21 en 26 mei 2023 | Through Bone and Marrow: Live Experience (Brutus Space)

Through Bone and Marrow: Live Experience was een unieke samenwerking tussen Brutus en O. Festival voor Opera. Muziek. Theater. Door de synergie tussen beide instellingen ontstonden er nieuwe manieren om beeldende kunst en muziektheater te beleven. Maarten Spruyt en Dyane Donck Company co-creëerden in opdracht van Brutus en O. een speciale aanvulling op de tentoonstelling *Through Bone and Marrow* en namen het publiek mee op avontuur. Bezoekers konden de tentoonstelling zintuiglijk ervaren door de muziek van Dyane Donck Company. Performers voerden de bezoeker mee door de tentoonstelling door een live ritueel met zang en muziek en zette hiermee alle zintuigen bij de bezoekers op scherp.

Saw Modular | 4 juni, 11 juli 2023 | 1900 digitale bezoekers op Instagram (Brutus Space)

Afgelopen jaar nam Saw Modular diverse optredens op bij Brutus. Deze optredens werden digitaal ontsloten. Dit is een initiatief om kunst en cultuur met een brede en nieuwe doelgroep te kunnen delen via digitale ontsluiting.

Deelnemende kunstenaars: Joost van Balen + Oliv Oliv, Paul Alstijn + RDonk

Onderwater producties x Brutus | 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29 oktober en 2, 3, 4, 5, 10, 11 en 12 november 2023 | Escape Room Reality (Brutus Space i.s.m Brutus Base)

Escaperoom Reality was een hallucinerende locatievoorstelling vol humor en muziek over een groot en actueel thema: escapisme. Bezoekers konden in de wereld van de verbeelding stappen en ontsnappen aan de realiteit. De voorstelling vond plaats en reageerde op de kunst bij Brutus. Escaperoom Reality begon met een betoverende performance in de Beeldentuin. Daarna ging de bezoeker de verbeelding in en werd meegenomen door de verschillende industriële ruimtes van Brutus.

Events

Lets talk about money i.s.m. Cultuur en Ondernemen | 14 februari (Brutus Space)

Geld geld geld. Een noodzakelijk kwaad? Een gedachte experiment? Of brandstof voor iemands kunstpraktijk? Misschien alle drie. Geld is overal, maar toch schaars. De praktische functie ervan in onze zakken en de abstracte achtervolgingen in onze geest. Deze tegenstellingen binnen het kapitaalsysteem kunnen kunstenaars zowel praktische als intellectuele uitdagingen bieden. Wat zijn enkele perspectieven op (verdienen) geld? Hoe benaderen verschillende kunstenaars zo'n omvangrijk onderwerp, in de studio of in de hele wereld? Dit panel zal een aantal methoden verkennen.

Brutus & Cultuur+Ondernemen sloegen de handen ineen en organiseerden een evenement voor inspiratie & discussie. Door middel van dialoog werden de verschillende manieren verkennen waarop geld werkt. Wat is de rol van geld in onze samenleving? Hoe beweegt geld zich door de kunstsector en wat kunnen wij als kunstenaars uit deze observaties halen? Op het programma stonden onder Carlijn Kingma over haar nieuwste project *The Waterworks of Money*. Gevolgd door een panelgesprek met kunstenaars Carlijn Kingma, Alexandra Phillips, Daan den Houter en programmamanager bij Cultuur+Ondernemen Anna Bilker. Als afsluiting faciliteerden wij bij Brutus een open discussie met de aanwezigen. Na het panel volgde een netwerkreceptie.

Rotterdam Art Week | 10 februari (Brutus Space)

Tijdens Rotterdam Art Week sloegen Operator en Brutus wederom de handen ineen voor een RAW afterparty waar kunst en muziek elkaar omarmen. Speciaal voor deze avond werd de kathedraal omgetoverd tot een nachtclub. In deze artistieke club kon je genieten van de space jazz klanken van Loma Doom, Genyten en Jeff Solo en Mowgli dansen tussen enorme installatie *The Voyage* van Atelier Van Lieshout of een Brutus biertje halen bij de bar.

Museumnacht | 4 maart (Brutus Space)

Elk jaar organiseert Museumnacht 010 een groots programma verdeeld over diverse culturele locaties in Rotterdam. Brutus deed dit jaar voor het derde jaar mee. Tijdens de Museumnacht zette Brutus haar deuren open van het 6000m² grote terrein van het voormalige havencomplex in het M4H gebied. De lopende tentoonstelling van Charlotte Schleiffert genaamd *Tolerance test* was te bezoeken. Daarnaast konden bezoekers meelopen met de Brutus Zaklampentour. Elk uur vertrok er een tour die de bezoeker meenam door de krochten van het oude havencomplex en gingen de bezoekers door het gangenstelsel van de Ruïne. Ook kregen ze een kijkje in de opslagruimte van Atelier Van Lieshout. Er waren optredens van Ososonic, Paul Tas (Error Instruments) en Octodiode (modularist, sound designer, live artiest). Verder waren we met Brutus onderdeel van de mystery tour bus route die werd georganiseerd vanuit de organisatie van Museumnacht. Tot slot konden bezoekers genieten van de Brutus Garden By Night.

Motel Mozaïque Festival | 15 april (Brutus Space)

Tijdens dit festival was Brutus de locatie voor het optreden van Black Country New Road. Afkomstig uit een meeslepende mix van post-punk, jazz en een verscheidenheid aan andere invloeden, komt het geluid van deze band voortdurend in opstand rond een unieke kamer popstijl. Black Country, New Road is een band van uiterst getalenteerde componisten, artiesten en vrienden. De band speelde samen met Ichiko Aoba. De muziek van deze songwriter combineert op subtiele wijze Japanse teksten met een verscheidenheid aan lied tradities, waaronder bossa nova-ritmes, slaapliedjes en Tin Pan Halley-harmonieën. Vaak minimaal en alleen uitgevoerd met klassieke gitaar en haar zachte stem, lijken Aoba's liedjes soundtracks uit sprookjes

Vrijheidsmaaltijden | 5 mei (Brutus Space)

In het hele land worden op 5 mei Vrijheidsmaaltijden georganiseerd. Klein, groot, met lokale lekkernijen of met culinaire hoogstandjes. De kern van de Vrijheidsmaaltijd is een bijzondere ontmoeting aan de eettafel, waarbij vrijheid en onvrijheid besproken kunnen worden. Brutus Space organiseerde een lunch voor vluchtelingen van de nabijgelegen vluchtelingenboot in samenwerking met de Rotterdamse Vrijheidsmaaltijden en Stichting Mano.

Kaapse Anniversary | 20 mei (Brutus Space)

Op zaterdag 20 mei, dezelfde dag dat Kaapse in 2014 werd opgericht, vierde Kaapse Brouwers hun verjaardag bij Brutus met het Kaapse Jubileum Bier festival: één gecentraliseerd craft beer festival met veel gastbrouwerijen van over de hele wereld, muziek, (kunst)optredens, eten, rondleidingen door de brouwerij en proeverijen in een speakeasy setting.

North Sea Round Town | 25 juni (Brutus Space)

Tijdens de finissage van *Through Bone and Marrow* stelde North Sea Round Town een uitzonderlijke line up samen van muzikale optredens. Bezoekers konden bij Brutus van 16-18 uur genieten van een dag vol kunst en muziek van Beau Zwart & Sykes.

Ridicule | 7 t/m 31 juli (Brutus Space x Brutus Base)

Afgelopen zomer hoste Brutus vier weekenden lang het Ridicule festival in de Brutus Garden. Bezoekers konden hun weekend vieren in bruisend Rotterdam West: dwalen tussen de beelden, een drankje drinken in de speakeasy bar of plaats nemen op het gigantische terras. Er was een brede keuze aan wijn, bier, cocktails en andere culinaire verwennerij. Er was voor ieder wat wils op de playground van Ridicule: dansen, muziek of jeu de boulen.

Roffa Mon Amour Film Festival | 17 t/m 28 augustus (Brutus Space)

De elfde editie van het magische Roffa Mon Amour Film Festival vond wederom plaats in de beeldentuin van Brutus. Tussen torenhoge kunstwerken van Atelier Van Lieshout bekeken bezoekers de mooiste films van over de hele wereld. Het festival presenteerde de beste New Makers in de filmwereld, Cinematic Favorites die je gezien moest hebben en live muziek bij film Cinema Concerts. Bezoekers bekeken de 12 films met een koptelefoon op. De film startte als het buiten donker werd rond 21:30 uur.

Momo Fabrique | 2 september (Brutus Space)

Tijdens MOMO Fabrique cureerden N8W8 en Bibliotheek Rotterdam een programma waarin mentaal welzijn en het nachtleven centraal stonden met o.a. journalist en non-fictieschrijver Haroon Ali en collectief YungWorld in de Beeldentuin van Brutus. Lokale performers vanuit YungWorld gaven hun persoonlijke perspectief op het nachtleven in relatie tot mentaal welzijn. Hierna werd de veelgeprezen journalist en schrijver Haroon Ali geïnterviewd over zijn kijk op deze thema's en draaide Kimmah met Scattered Waves DJ set.

Petrosalon i.s.m Goethe Instituut | 25 oktober (Brutus Space)

Deze Petrosalon, die plaats vond in het Goethe Instituut Rotterdam, was al de tweede in zijn soort, gewijd aan het concept van *Petromelancholia* als methode en heuristiek om onze huidige laat-petromoderne toestand te begrijpen en hoe we daarachter kunnen komen.

De salon werd georganiseerd door het Goethe Instituut en Brutus met Alexander Klose en Benjamin Steininger, cultuurtheoretici en oprichters van het curatorische onderzoekscollectief Beauty of Oil (beauty-of-oil.org) naar aanleiding van de tentoonstelling *Petromelancholia* bij Brutus.

Te gast waren onder meer kunstenaars Tanja Engelberts en Rumiko Hagiwara (beide kunstenaars wier werk deel uitmaakte van de tentoonstelling *Petromelancholia*) en Derk Loorbach (DRIFT, Erasmus Universiteit Rotterdam). Na een rondetafelgesprek was er gelegenheid tot uitwisseling in kleinere groepen in een informele sfeer met een drankje en hapje. De avond werd gemodereerd door Fred Balvert, directeur van de Science Gallery Rotterdam.

Film vertoning The forgotten space i.s.m Goethe Instituut en Portcity | 24 oktober (Brutus Space)

Het eerste deel van het filmessay "The Forgotten Space" van Allen Sekula en Noël Burch (2010, geproduceerd door DocEye Film Amsterdam) is gewijd aan de haven van Rotterdam. Na het bekijken van delen van de film volgde er een gesprek tussen Carola Hein (hoogleraar Geschiedenis van de Architectuur en Stedenbouw, Afdeling Bouwkunde, TU Delft, en UNESCO-leerstoel Water, Havens en Historische Steden), Paul van de Laar van het netwerk Port City Futures (bijzonder hoogleraar stadsgeschiedenis en hoofd van de afdeling Geschiedenis van de Erasmus School of History, Culture and Communication) en Alexander Klose (de curator van de tentoonstelling *Petromelancholia*).

Filmvertoning A Thousand Fires (2021) | 26 oktober (Brutus Space)

Brutus organiseerde een vertoning van *A Thousand Fires* (2021), de nieuwste film van de veelgeprezen regisseur Saeed Taji Farouky, ontvanger van de Critics Week Award op het filmfestival van Locarno. Deze krachtige documentaire over veerkracht en moed volgt de dagelijkse strijd van Htwe Tin en Thein Shwe, een getrouwd stel dat een met de hand geboord olieveld exploiteert in Myanmar. Hun harde werk wordt gedreven door hun hoop een betere toekomst voor hun zoon te bieden en aan de cyclus van armoede te ontsnappen. Daarna was er een vraaggesprek met regisseur Saeed Taji Farouky (via Zoom), gemodereerd door Alexander Klose.

Deutsche Post Punk Band | 27 oktober (Brutus Space)

Bezoekers konden genieten van een avond vol livemuziek van die Deutsche Post Punk Band die voor ons hun optreden *Fire sing for me* presenteerden: live geïmproviseerde psychedelische postpunk muziek.

Lancering Lara Verheijden naaktkalender | 8 december (Brutus Space)

Begin december werd de gloednieuwe Lowlands Naaktkalender *The Birthday Edition* wederom gelanceerd bij Brutus. Er waren diverse naakt performances te zien die avond.

Rondleidingen en workshops at Brutus

Levenslust Academie

Alexandra Phillips at Brutus Lab

Educatie

Brutus Lab

Sinds 2015 biedt Brutus (toen nog AVL Mundo) een werkplek programma aan. Deze plek is in 2022 omgedoopt tot Brutus Lab. Het programma biedt ruimte aan maximaal 2 tot 6 kunstenaars per jaar. Naast plek om te wonen en te werken in de voormalige villa van Jan van Teeffelen uit 1906 aan de Keileweg 10A, wordt er ruimte geboden om het gemaakte werk te presenteren. Voor het residency programma werkten wij in 2023 wederom samen met RM Young Blood Foundation; de winnaar van de RM Young Blood Residency Award@Brutus krijgt ieder jaar een plek in ons lab. In 2023 werd het lab bezet door: Alexandra Phillips, Marcos Kueh, Yuxuan Cui, Roni Zaftig, Jemima de Jonge en Matias Salgado.

Rondleidingen, workshops en talks

Brutus wil graag haar magie delen met de wereld. Er werden daarom afgelopen jaar diverse workshops, lezingen, filmavonden en talks georganiseerd. In 2023 hebben 1086 personen in groepsverband Brutus, het atelier en onze Brutus Garden bezocht.

Door groepen te ontvangen, rond te leiden en dicht bij het creatieve maakproces te brengen, beogen we aan te zetten tot creatie en debat. Daarom ontwikkelen we bij de thematentoonstellingen en de solo's (bijna) altijd lezingen en rondleidingen in samenwerking met de kunstenaar. Ook onze partners betrekken we hier graag bij. Zo was het Goethe Instituut afgelopen jaar gastheer voor een lezingenprogramma bij de tentoonstelling *Petromelancholia*, waar in samenwerking met de Science Gallery, Portcity en de Universiteit van Delft een lezingen/film programma werd georganiseerd. In samenwerking met Cultuur en Ondernemen werd de conferentie *Let's talk about Money* voor zo'n 100 kunstenaars georganiseerd.

Het bijzondere concept van Brutus valt ook internationaal op. We ontvangen geregeld groepen van over de hele wereld, van stedenbouwers uit Japan tot kunststudenten en diverse kunst- en Rotary clubs, die we rondleiden en vertellen over onze vitale en tegendraadse plannen. Afgelopen jaar hebben we onder andere bezoek ontvangen van internationale peers als Pioneer Works, Prada Foundation, New Canons en de Baltic; verzamelaars groepen van jong tot oud, zoals Rotterdam 43 en Het Gezelschap; verder van diverse studenten van kunstacademies zoals St. Lukas uit Brussel en de Willem de Kooning Academie. Brutus bleek ook voorbeeldstellend, want het hele team van het Van Abbe Museum, de Kunsthal en het Nieuwe Instituut bezochten Brutus afgelopen jaar ter inspiratie en verder diverse vriendenverenigingen van verschillende musea, zoals Museum Kranenburgh en Boghossian uit Brussel. Ook worden we gevraagd voor jury's, portfolio reviews en op internationale conferenties om lezingen te houden zoals in november 2023 tijdens de Luxemburgse Art Week (Re-claiming Creative Space in the City: A New Model for Art-led Urban Regeneration).

Educatie programma

In 2023 zijn er weer stappen gezet op het gebied van educatie. Brutus werd geselecteerd door het KCR voor het Cultuurtraject programma. Helaas werd er door de lagere scholen niet ingeschreven op ons aanbod. Desondanks hebben wij toch diverse lagere- en middelbare school klassen mogen ontvangen; waaronder speciaal onderwijs Yulius en Het Montessori Lyceum uit Amsterdam, het Carmel Lyceum uit Hengelo, het Christelijk College uit Groevenbeek en het Experience College uit Rotterdam. Met deze laatste school hebben wij in 2023 een aanvraag gedaan voor de Proeftuin om deze samenwerking meer structureel te gaan vormgeven in 2024. Diverse groepen studenten van de Willem de Kooning Academie en de HKU, maar ook studenten van het Erasmus MC en de Universiteit uit Leuven bezochten Brutus in 2023. Eindexamen kandidaten van de Libanon Lyceum wijdde hun eindexamen opdracht aan de tentoonstelling *Petromelancholia* en deden onderzoek naar olie.

Er is in 2023 nog geen educatie medewerker aangenomen. Vanaf 2024 werken wij met een freelance educatie medewerker. Een vaste medewerker staat nu voor 2025 begroot. Wel zijn er in 2023 vanuit het team initiatieven ontstaan en programma's ontwikkeld.

- Tijdens de tentoonstelling *Petromelancholia* konden bezoekers meedoen aan een kleurplaat actie. De winnaars kregen een kunstwerk banier van Marina Surkov, die ze tijdens de finissage konden komen ophalen.
- In samenwerking met de Universiteit van Delft werden bike tours ontwikkeld, die mensen konden downloaden en die je meevoerden langs de olie geschiedenis van de stad Rotterdam.

Marketing & communicatie

Het is bewezen, Brutus doet en denkt groot. 2023 was het jaar van onafhankelijkheid en positionering. Groot qua oppervlakte, groots met een internationaal én lokaal kunst- en cultuurprogramma. Met als opvallende hoogtepunten de omstreden Spaanse kunstenaar Santiago Sierra, fotograaf/filmmaker Lara Verheijden en twee thematentoonstellingen. Het zette Brutus op de kaart.

Ten eerste, *Through Bone and Marrow* door iconisch stilist en curator Maarten Spruyt. Een tentoonstelling die de bezoeker dwong tot zelfonderzoek en een andere verhouding tot natuur en technologie. Opium nam de tentoonstelling als uitgangspunt voor een audiotour langs de werken. Verder werd *Through Bone and Marrow* door diverse tijdschriften gepubliceerd (van Numéro, Masters Magazine, Object Internationaal, Fonk, MacGuffin tot Vogue). Tevens werd de tentoonstelling door Miranda Koning vastgelegd op film, veelvuldig gedeeld als 5 reels (gemiddeld 2500 keer per reel bekeken) op social media en terug te vinden op YouTube.

De tweede thematentoonstelling, *Petromelancholia* gecureerd door Alexander Klose, over de erfenis en de veranderende betekenis van het olietijdperk. De aftrap van de campagne van deze tentoonstelling vond plaats aan de Coolsingel, maar liefst 3 weken zichtbaar op een digitaal billboard van 40m2 in het hart van Rotterdam. Beide tentoonstellingen waren confronterend, dit is de bezoeker niet ontgaan en zeker de media niet. De tentoonstelling werd veelvuldig opgepakt door de landelijke pers; er verschenen maar liefst 6 artikelen in landelijke dagbladen. De Volkskrant van 15 September over *Petromelancholia*, "De Rotterdamse expositieruimte Brutus is de perfecte locatie voor een groepstentoonstelling over onze collectieve verslaving aan olie."

Ook de solotentoonstelling van de Rotterdamse kunstenaar Olaf Mooij trok bekijks. Deze werd bijvoorbeeld opgepakt door het NTR's Klokhuis, en zodoende onder de aandacht van de jongste kijkers gebracht.

Met marketing- en communicatiebureau Media.Monks is aan een nieuwe communicatiestrategie gewerkt, teneinde Brutus nog beter zichtbaar te maken en te positioneren. Gezamenlijk zijn doelgroepen gefilterd en in kaart gebracht en is aan de hand van het programma gekeken hoe deze het beste bereikt kunnen worden. Specifiek binnen de doelgroepen uit het model van Rotterdam Festivals zijn dat primair de jonge cultuurontdekkers, bestaande uit de Culturele Alleseters, Startende Cultuurspeurders en Nieuwsgierige Toekomstgrijpers. Secundair zijn dat de Kindrijke Cultuurvreters en de Klassieke Cultuurminnaars. Onze uitdaging voor de toekomst bestaat uit het bereiken van de door ons zozeer gewenste groep van Cultuurmijders. Naar aanleiding van de nieuwe governance structuur is met ontwerpstudio De Ronners gewerkt aan de website (70.000 unieke gebruikers per jaar die totaal 678.000 keer de website bezocht hebben). De wijzigingen zullen begin 2024 worden geïmplementeerd. Verder is ook de gebruiksvriendelijkheid onder de loep genomen.

Publieksdoelgroepen

Dankzij de groeiende behoefte om Rotterdam te verkennen en de promotie van het M4H-gebied wist Brutus meer bezoekers te genereren. Onze focus lag in 2023 op de volgende doelgroepen, zoals geformuleerd door Rotterdam Festivals:

- Culturele Alleseter (18% bezoekers) - Weelderige Cultuurminnaar (6,3% bezoekers) - Klassieke Kunstliefhebbers (12,1% bezoekers) - Startende Cultuurspeurder (17,1% bezoekers) - Proevende Buitenwijkers (6,3% bezoekers)
- Nieuwsgierige Toekomstgrijpers (4,8% bezoekers) - Flanerende Plezierzoekers (10,1% bezoekers) - Lokale Vrijtijdgenieters (6,1% bezoekers)

Petromelancholia, Coolsingel Rotterdam

Petromelancholia, artikel in Trouw

Om kunst en cultuur toegankelijk te houden voor een breed publiek, heeft Brutus dit jaar het *Pay What You Can* beleid geïntroduceert. Wij hebben *all over* in 2023 veel bezoekers getrokken, te weten 31.673, dit is een stevige groei t.a.v 2022 waar Brutus 20.283 bezoekers genoot. Maar mede door de gratis toegankelijk tentoonstellingen hebben wij minder betalende bezoekers gehad dan voorzien in het cultuurplan. Dit is ook terug te zien in de publieksinkomsten. Er is een stijging ten opzichte van 2022. Aan een verdere stijging wordt in 2024 gewerkt.

Er is een meting op social media gedaan, waarin de herkomst en leeftijd van onze volgers op Instagram is gemeten in januari 2024.

Herkomst top 3: 34,5% (omgeving) Rotterdam; 11,8% (omgeving) Amsterdam; 5,2 % (omgeving) Den Haag

Leeftijd man top 3: 25-34 14,2%; 35-44 11,1%; 45-54 7,2%

Leeftijd vrouw top 3: 25-34 22,1%; 35-44 14,4%; 45-54 9,1%

Brutus vraagt kunstenaars om feedback en voert publieksonderzoek uit via Sentomus om de impact van het activiteitenprogramma te evalueren. We kunnen flexibel reageren op de uitkomsten en waar nodig de strategie aanpassen.

Om te zien of onze inspanningen succesvol zijn, is een kwalitatief onderzoek gestart naar de motivatie van bezoekers.

De volgende stap is een kwantitatief onderzoek, dat idealiter eind 2024 wordt uitgevoerd.

Communicatie middelen

De communicatie van Brutus bestond vooral uit social media, postercampagnes (ook digitaal), nieuwsbrieven, mailingen, persberichten en free publicity.

Offline

Posters en flyers bleken nog steeds populaire middelen om mensen te bereiken en informeren. Flyerman verzorgde voor Brutus het drukwerk en de distributie hiervan, zo waren wij zichtbaar in Rotterdam (en omstreken) en Den Haag. Flyerman heeft als doel om het totaalaanbod van cultuur beter en fraaier zichtbaar te maken in de stad. Een aantal locaties waar wij o.a. zichtbaar waren: NRCAfe, Willem de Kooning, Coffee Company's, Incredible Barbers, Dudok, Baek, Weena, Student Hotel, Felix Food Factory, SQ Culture Hub, Centrale Bibliotheek, De Machinist, Spaces Hofplein, Stadstuin, SuperMercado, WORM, TeaLab, Fenix Foodfactory, Weena Cafe, Reijngoud en WestKop.

Digitaal adverteren met een korte teaser deed Brutus op alle Rotterdam (en omstreken) Metrostations, langs de snelwegen A17 en A44 en in het centrum Maasboulevard en Coolsingel. Volgend jaar willen wij Antwerpen betrekken met onze uitingen. Tevens kreeg Brutus redactionele aandacht in kranten en tijdschriften deze hadden een groot bereik.

Online

Afgelopen jaar was de Brutus website het online visitekaartje van Brutus deze bood informatie over de tentoonstellingen, evenementen en tickets. Op social media maakten wij ons publiek nieuwsgierig met korte teasers (reels) alvorens de tentoonstelling begon. Wij zoomden in op materiaal en techniek (educatie) en deelden publicaties in een story.

Door middel van nieuwsbrieven en gerichte e-mails werden de potentiële bezoekers op de hoogte worden gehouden van aankomende evenementen en tentoonstellingen. Met behulp van gerichte advertenties op bijvoorbeeld Google of Facebook konden we specifieke doelgroepen bereiken. In 2023 sloot de 10.000ste volger zich aan.

Resultaten	Instagram	Facebook	Nieuwsbrief
2022:	6.207 volgers	3.845 volgers	4.316
2023:	11.417 volgers	4.317 volgers	4.901

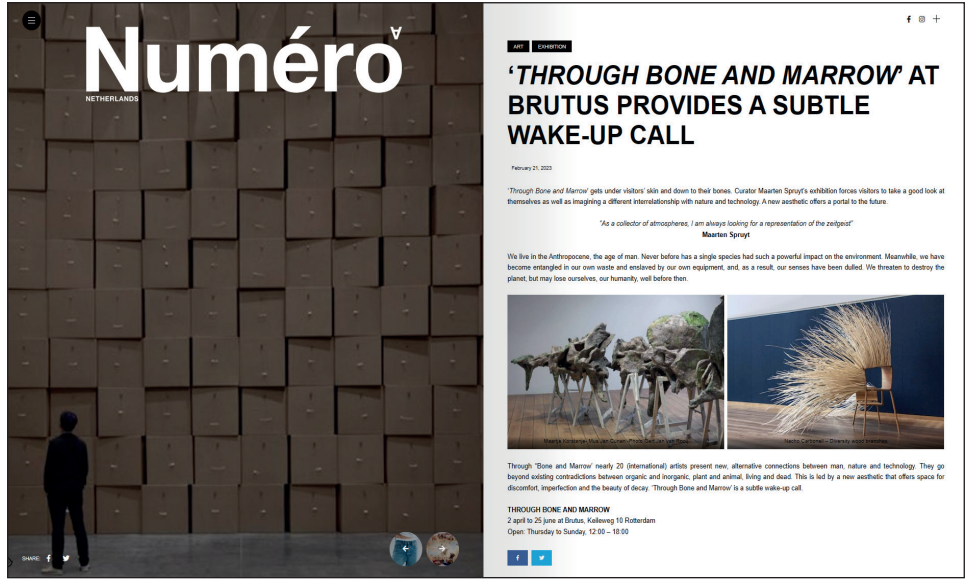
Klokhuis interview Olaf Mooij

Postercampagne Santiago Sierra

MacGuffin Magazine

Numéro Magazine

VOGUE

FASHION BEAUTY LIVING CULTUUR SHOPPING

Deze tentoonstellingen in Nederland wil je zien

Through Bone and Marrow | 2 april 2023 t/m 25 juni 2023

Through Bone and Marrow is een beetje een ongemakkelijke tentoonstelling, maar wel met een doel: het is een wake-upcall. In de tentoonstelling staat de stempel die de mensheid op onze wereld drukt centraal. Het werk van twintig gerenommeerde kunstenaars laat op confronterende wijze zien hoe wij verstrikt raken in ons eigen afval, slaven worden van onze apparatuur en onze zintuigen afstompen. We dreigen de planeet te vernietigen, maar raken wellicht nog voor die tijd onszelf en onze menselijkheid kwijt. "Kunst kan de vinger op de zere plek leggen en zicht bieden op wat gaat komen", aldus curator Maarten Spruyt. En dat is precies wat deze tentoonstelling doet.

Through Bone and Marrow in BRUTUS, Keileweg 10, Rotterdam

Petro-Melancholia
Beeldende kunst
★★★★

Brutus, Rotterdam, t/m 19/11

Soms zitten de werken uit Petro-Melancholia elkaar wel een beetje in de weg.

Ishet kunstwerk echt buiten werking? Of liep op doek II van het Duitse kunstenaar Robert Rauschenberg is nu te zien in de grote tentoonstelling Petro-Melancholia in presentatorruimte Brutus in Rotterdam. We zien een doek waar zwarte olie van is afgedrupt. Er moet meer gebeuren (een prachtige choreografie van olie, bevestigd later), maar dat gebeurt even niet. Ernaast een klein bordje met "werk niet, onze excuus".

Ja, maar natuurlijk, maar in deze tentoonstelling over onze collectieve zinnen buiten werking, de perfecte metafoor. Een wereld die kapgaat. In 1907, het stinkende plastic dat op de grond doet meeren denken aan de kunstwerken die werden aangevallen met soap of aanappelzure, door bijvoorbeeld als die van Just Stoop.

Dat stoppen met alle niet gemakkelijke. Onze inferner relatie met olie strekt zich nu naar het lijf van de kunstenaar. Het is niet alleen de kunstenaar die alle kunstenaar Marina Zurbruggen, die alle daagse 'olieproducties' tonen, zoals een kaktus, een pak lagers, een toetsenbord, platters en, best pijnlijk, een oudpapierbak van plastic.

De toen persoonlijkheid is geknepen door de Amerikaanse literatuur- en milieuwetenschapper Stephanie LeVasseur: het is haar diagnose van de Amerikaanse cultuur, die zich blijft vastklampen aan olie terwijl het olie/dieftok te einde komt. Dat ontkenningmetafoor is natuurlijk ook in kunst te herkennen. Misschien is het een kwestie van tijd voor de toen een officiële diagnose wordt.

De tentoonstelling is getrouwd aan dit bedachte zakkerbeeld, regelmatig vrieren en een afscheid van olie, en heeft een hoog dan en op de volksgezondheid, het is een man die zich 'aloud' doecht. In rook die uit de tentoonstelling is te zien in een kort filmje, op YouTube aangeboden door onderzocht collectief Beuoy

of Oil, de club van de Duitse curator en cultuurcriticus Alexander Klose, die de tentoonstelling samenstelde.

Brutus is een nieuwe, beetje daturer plek, in een oude harenloods en zeecontainers in - het toepassing van de Rotterdamse haven. De spookhuisachtige omgeving past goed bij het thema, maar met 23 kunstenaars is de tentoonstelling behoorlijk vol en ook wat overvloedig.

Soms werkt de veelheid goed. Dicht bij een olievat waaruit rookwalmen dampen (met de poëtische en visueel schitterende *Empire of the Earth to Fill the Sky*) is een geluidstentoonstelling.

Tewijfel - daarmee probeert te laten ren heb je terecht in open veld waarin een waaier van poging doet te ademen met een plastic zak over haar hoofd. De doordringende geur van stiekam-pen geeft het laatste zijde zit in greg-

raandend functioneel onwel worden. Dat het geluidstentoonstelling best flavou is (beschouwt uit een subje-objectieve komst) is dan al niet te vergeven.

Op andere plekken zitten de kunstwerken elkaar in de weg. Zo is het moeilijk om geconcentreerd te luisteren naar de fascinerende film van Runkle Hagwara, omdat er een ander kunstwerk doorheen te horen is. Hagwara deed als Japanse in Nederland onderzocht naar het logo van Shell, dat schijnbaar is gebouwd op een schip uit Japan. De kunstenaar zet ook een specht van Shell-oo-jestica (Shell op muziek, vol opsommelijke vergoedichten). Het resultaat is hilar vervreemdend. Zulke gevoel voor humor kenmerkt deze klimaat-apocalypse-tentoonstelling. En dat is zeer welkom bij zo'n maar een webedepelken onderwerp.

Anna van Leeuwen

BRUTUS: GROOTSTE TENTONSTELLINGSLEK VOOR HEDENDAAGSE KUNST

En ruimte waar ook naargestige kunst een plek vindt.

Met 6000 vierkante meter is de jonge wasser-tentoonstelling Brutus de grootste tentoonstellings-plek voor hedendaagse kunst van Nederland. Initiatiefnemer is kunstenaar Joop van Lieshout, die op hetzelfde terrein zijn atelier en kunststedsig heeft. De stichting is inmiddels zelfstandig. In de programmering staat artistieke vrijheid centraal. Dat betekent soms ook volkomen naargeestige kunst laten zien. Hier liet houting en kunstenaar duo J.A. Raaven vorig jaar een beeldrijke installatie zien over de eerste keer ongesteld worden. Momenteel zijn in de kelder video's te zien van ook de naam van de grootchalige 'Wasser-buurt' met woon- en kantoorruimten die Joop van Lieshout op de plek e de toekomst wil opgericht van samen met projectontwikkelaar RED Company en architectenbureau Powerhouse Company.

Brutus is een video-rij-tatie te zien. Brutus is ook de naam van de grootchalige 'Wasser-buurt' met woon- en kantoorruimten die Joop van Lieshout op de plek e de toekomst wil opgericht van samen met projectontwikkelaar RED Company en architectenbureau Powerhouse Company.

©BRUTUS

VOGUE

DE VOLKSKRANT
VRIJDAG 15 SEPTEMBER 2023 V15

Film, televisie, muziek, theater, beeldende kunst en boeken: alle recensies uit de Volkskrant zijn verzameld op volkskrant.nl/recensies

De Rotterdamse expositieruimte Brutus is de perfecte locatie voor een groepstentoonstelling over onze collectieve verslaving aan olie.

En ruimte waar ook naargestige kunst een plek vindt.

Met 6000 vierkante meter is de jonge wasser-tentoonstelling Brutus de grootste tentoonstellings-plek voor hedendaagse kunst van Nederland. Initiatiefnemer is kunstenaar Joop van Lieshout, die op hetzelfde terrein zijn atelier en kunststedsig heeft. De stichting is inmiddels zelfstandig. In de programmering staat artistieke vrijheid centraal. Dat betekent soms ook volkomen naargeestige kunst laten zien. Hier liet houting en kunstenaar duo J.A. Raaven vorig jaar een beeldrijke installatie zien over de eerste keer ongesteld worden. Momenteel zijn in de kelder video's te zien van ook de naam van de grootchalige 'Wasser-buurt' met woon- en kantoorruimten die Joop van Lieshout op de plek e de toekomst wil opgericht van samen met projectontwikkelaar RED Company en architectenbureau Powerhouse Company.

Brutus is een video-rij-tatie te zien. Brutus is ook de naam van de grootchalige 'Wasser-buurt' met woon- en kantoorruimten die Joop van Lieshout op de plek e de toekomst wil opgericht van samen met projectontwikkelaar RED Company en architectenbureau Powerhouse Company.

De Volkskrant

Financieel verslag

Jaarrekening

Brutus is het jaar 2023 financieel redelijk doorgelopen. Het jaar 2023 wordt afgesloten met een verlies van € -22.641, hetgeen de omstandigheden in 2023 reflecteert. Het verlies wordt ten laste gebracht van de algemene reserve van de stichting. De stichting beschikt nog steeds over voldoende weerstandsvermogen..

Qua tentoonstelling begroting hebben wij een aantal lessen geleerd afgelopen jaar. De opbouw van tentoonstellingen bij Brutus blijkt met grootte en bewerkelijke installaties duurder dan door ons voorzien. Hierdoor zijn wij met thematentoonstellingen twee keer met een negatief resultaat geëindigd. Voor ons een les om de opbouwkosten in de toekomst ruimer te budgetteren, zowel materieel als qua manuren.

De publieksinkomsten laten ten opzichte van 2022 een stijging zien, maar zijn lager dan gepland. Een groot deel bezocht de tentoonstelling namelijk via de randprogrammering. Zij betaalden dan al voor de randprogrammering, waardoor de inkomsten bij kaartverkoop voor Brutus lager uitviel dan initieel begroot.

De programmakosten zijn evenwel gestegen. Met name op de projecten *Through Bone and Marrow* en *Petromelancholia* heeft de stichting geïnvesteerd omdat zij er belang aan hechtte deze toch door te laten gaan. De subsidie van de Gemeente Rotterdam in het kader van het Cultuurplan en de verhuuropbrengsten zijn in 2023 geïndexeerd.

Afgelopen jaar hebben er in het team wat wisselingen plaatsgevonden. Er is een nieuwe productie medewerker en een nieuwe communicatiemedewerker aangenomen. De personeelskosten zijn daarom gestegen. Enerzijds door de personeelwisselingen, anderzijds door te investeren in het team, dat inmiddels bestaat uit vier vaste krachten. Dientengevolge zijn ook de kantoorkosten hoger uitgevallen. De accountantskosten zijn hoger doordat in 2023 de verandering van de Governance-structuur geïmplementeerd is.

De toekenning van de Cultuurplan-aanvraag 2021-2024 geeft voor komend jaar een stabiele basis voor de verdere professionalisering van de organisatie. Fondsenwerving via zowel publieke als private fondsen, naast bedrijfssponsoring en particuliere schenkingen, heeft structureel aandacht binnen onze bedrijfsvoering.

In 2023 is met de gemeente Rotterdam de structuurverandering van Brutus afgestemd en in overleg heeft Brutus de transitie ondergaan. Dat betekent dat vanaf 1 januari 2024 de activiteiten in het kader van het Cultuurplan worden voortgezet door Stichting Brutus Space.

Organisatie

De organisatie van Brutus bestond in 2023 uit een klein en bevlogen team van vaste medewerkers (3,5 fte), die naar behoefte aangevuld wordt uit een pool van vaste freelancers. Het artist driven-principe van het uitvoerende programma kenmerkt ook de organisatie want de meeste medewerkers zijn ook kunstenaar of maker.

Brutus Space heeft een Artistieke Adviescommissie, bestaande uit Marian Duff, Sabrina Kamstra, Lara Almarcequi, Alexandra Phillips, Hajo Doorn, Ine Gevers, Edo Dijksterhuis, Ellen Gallagher en Fred Balvert. Deze commissie staat de directeur bij op het artistieke vlak en draagt suggesties aan voor onderwerpen, kunstenaars en curatoren en komt een tot twee keer per jaar bijeen; of wel individueel of in groepsverband worden zij geraadpleegd.

Brutus Space kent een Raad van Toezicht-model met externe toezichthouders die volstrekt onafhankelijk zijn van Stichting AVL Mundo, te weten Emily Ansenk (voorzitter), Lex Geerdes, Mariette Dölle en Anoesjka Imambaks. Een vijfde lid zal in 2024 worden toegevoegd.

Brutus Base kent een Raad van Toezicht-model met externe toezichthouders die volstrekt onafhankelijk zijn van Stichting AVL Mundo, te weten Roderick Post (interim voorzitter) en Erika Happe. Een derde lid zal in 2024 worden toegevoegd

Uiteraard wordt het personeel via Fair Pay betaald en volgen de salarissen de Richtlijn Functie- en Loonbouw van De Zaak Nu. Het Brutus Forever-boek informeert over zaken als verloven, vakantiedagen en ontwikkelingsmogelijkheden, gebaseerd op de richtlijnen van de Museum-CAO en De Zaak Nu. Brutus organiseert als hechte community per jaar verschillende activiteiten voor haar personeel en extern betrokkenen. Ook deze immateriële waardering vinden wij ontzettend belangrijk. Anoesjka Imambaks uit de RvT is aangesteld als vertrouwenspersoon. Medewerkers kunnen zich ook altijd richten tot de directeur. Verder is Brutus aangesloten bij Mores, heeft ze het personeel verzekerd bij Turien & Co en een contract bij Arbodienst Zorg van de zaak.

Brutus heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Het Brutus-complex heeft 200 zonnepanelen op het dak waarmee we voor een groot deel in onze eigen energievoorziening kunnen voorzien. We hebben geen duur en energieslurpend klimaatbeheersingssysteem, wat onze footprint als presentatie-instelling behoorlijk verkleint. Kunstenaars en curatoren adviseren we dringend om met de trein te gaan en we verkiezen bij binnen- en buitenlandse reizen zelf ook het OV boven de auto of het vliegtuig.

Gebouwsaken

De panden van het Brutus-complex zijn oude, industriële havengebouwen. De 6000m² aan ongepolijste en rauwe ruimtes bij Brutus blijft charmant en onderscheidend ten opzichte van andere presentatie instellingen. Bij Brutus kunnen kunstenaars groots uitpakken en dat doen wat op niet veel plekken mogelijk is. Desondanks is het pand ook een constant punt van zorg en hiermee een uitdaging. Het pand heeft te maken met een hoge vochtigheidsgraad; lekkages en diverse andere uitdagingen. Vanwege de historie van de gebouwen zijn er door het team na de zomer testen gedaan op gevaarlijke stoffen. Dit gaf aanleiding tot nader onderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd door SGS Research.

Er blijken potentieel schadelijke stoffen aanwezig in de verf en het isolatiemateriaal waar de gebouwen mee behandeld zijn. Zo is er vastgesteld dat er verf met lood en/of chroom is aangebracht op de metalen constructies in het Bureel, Laadruimte, Ruïne en Kathedraal. Er is tevens een sterk vermoeden dat dit geldt voor de verf op delen van de muren en deuren van de Ruïne. Verder zijn er zorgen geuit over de mogelijke toxiciteit van het isolatiemateriaal in het plafond van Barbarella en de vloer van Barbaar. Met het oog op de veiligheid van werknemers en bezoekers zijn er op basis van de resultaten maatregelen getroffen. Zo is er een werkdocument en protocol opgesteld, zijn er aanpassingen gedaan in de betreffende ruimtes en zijn de contracten aangepast.

Ook is er sprake van lekkages welke in combinatie met elektriciteit een risico vormen. Hier zijn eveneens maatregelen voor getroffen. Verder komt het grondwaterpeil steeds verder omhoog, hetgeen in december heeft geresulteerd in een ondergelopen Barbarella (kelderruimte). Naar aanleiding hiervan is een pomp aangeschaft, om te voorkomen dat het grondwater in de toekomst zo hoog kan stijgen.

Bestuur en RvT zijn zich bewust van de bijzondere staat van het gebouw en zorgen met verschillende maatregelen en protocollen voor een werkbare situatie voor medewerkers en andere betrokkenen.

Codes

Brutus onderschrijft de Fair Practice Code, de Code Diversiteit en Inclusie en de Governance Code Cultuur.

Fair practice code:

Brutus zorgt goed voor haar mensen en kunstenaars, en beiden krijgen eerlijk betaald. De salarissen van de medewerkers volgen de Richtlijn Functie- en Loongebouw van De Zaak Nu waarvan Brutus sinds 2021 lid is, en er is een goede pensioenregeling getroffen via Zwitserleven. Het Brutus Forever-boek informeert over zaken als verloven, vakantiedagen en ontwikkelingsmogelijkheden, gebaseerd op de richtlijnen van De Zaak Nu en de Museum-CAO. Bij overuren wordt een 'tijd voor tijd'-principe gehanteerd. Aan freelancers worden offertes opgevraagd en tarieven in overleg bijgesteld wanneer deze niet in lijn liggen met de honoraria van de eigen werknemers. Zo zijn afgelopen jaar de uurtarieven van de opbouwplaat verhoogd. Stagiairs krijgen een normale stagevergoeding.

Als artist-driven playground hecht Brutus grote waarde aan een goede en eerlijke beloning van kunstenaars, designers en artiesten, en zij onderschrijft de richtlijn kunstenaarshonoraria. De auteursrechten van (afbeeldingen van) bestaande, aangepaste of nieuwe kunstwerken worden contractueel vastgelegd en blijven te allen tijde in bezit van de kunstenaar. Bij publicatie vindt indien nodig afstemming plaats met Pictoright.

Alle afspraken worden vastgelegd in contracten. Met de medewerkers en opdrachtnemers vinden regelmatig voortgangsen evaluatiegesprekken plaats: wekelijks een teamoverleg, tweewekelijks een bilateraal overleg en jaarlijks diverse functionerings-, loopbaanplanning- en coachingsgesprekken. Na afloop van tentoonstellingen vindt evaluatie plaats met kunstenaars, curatoren en andere betrokkenen. Brutus is een hechte community en organiseert per jaar verschillende activiteiten voor haar personeel en extern betrokkenen. Ook deze immateriële waardering is ontzettend belangrijk om duurzame relaties op te bouwen.

Voor alle medewerkers wordt gestreefd naar een veilige en gezonde werkomgeving. Brutus zet zich actief in om lichamelijke en geestelijke overbelasting te voorkomen, ongewenst gedrag tegen te gaan en de kans op ongelukken te beperken. In oktober 2022 is een risk assessment uitgevoerd en inmiddels zijn de voorzieningen op orde zoals brandblussers, EHBO-doos, betere sloten, beveiligingscamera's en alarminstallatie. Monitoren van het risk assessment staat elk jaar op de agenda. In 2023 heeft 1 medewerker haar BHV-cursus gehaald bij het ARBO centrum, in 2024 zal nog iemand uit het team dit doen. Om de veiligheid van het Brutus team en bezoekers te waarborgen is er in 2023 een draaiboek/calamiteiten plan opgesteld voor ontruimingen en noodgevallen en tevens een professioneel werkdocument, waarin de risico's vermeld staan voor gebruik van de ruimtes bij Brutus, hetgeen met iedere gebruiker van het pand gedeeld wordt. Ook op de toegangstickets en op de website worden risico's vermeld. Verder is Brutus aangesloten bij Mores, heeft ze het

personeel verzekerd bij Turien & Co en een contract bij Arbodienst Zorg van de zaak. Anoesjka Imambaks uit de RvT is aangesteld als vertrouwenspersoon. Medewerkers kunnen zich ook altijd richten tot de directeur. Voor 2025-2028 wordt extra budget gereserveerd om te investeren in de duurzame ontwikkeling van haar personeel met bijscholing.

Code Diversiteit en Inclusie:

Programma: Het programma is laagdrempelig en divers: iedereen is een *insider*. Het beleid is gericht op meerstemmigheid op lokaal, nationaal en internationaal niveau en daarbij streven wij naar een evenwichtige genderverhouding. Het Lab biedt ruimte aan Roni Zaftig (zij/hen) met de Queer positive sex shop Tailbone. Daarnaast is en blijft er aandacht voor mensen in de marge van onze samenleving. Zo bestaat er een actieve samenwerking met Stichting Pluspunt in de vorm van de Levenslust Academie. Hun neurodiverse cliënten krijgen creatieve coaching door kunstenaars die dicht bij Brutus staan en hun werk wordt geëxposeerd bij Brutus Space.

Partners: Brutus zoekt proactief samenwerking met diverse culturele en maatschappelijke organisaties. Zo werkt Brutus Space samen met onder andere Pluspunt, de Voedseltuin en Puik. Ook werkte Brutus Space afgelopen jaar intensief samen aan een divers, inclusief en multidisciplinair programma met onder andere Roffa Mon Amour, IFFR, Levenslust Academie en Operator. Structurele financiële partners zijn de Gemeente Rotterdam die Brutus Space steunt vanuit haar Cultuurplan 2021-2024; voor de periode 2025-2028 is een nieuwe aanvraag ingediend. Het Mondriaan Fonds steunt Brutus Space vanuit de regeling Kunstpodium Basis 2024-2025, en ook hier is voor de periode 2025-2028 een nieuwe aanvraag ingediend. Droom en Daad ondersteunt Wild Summer of Art in de periode 2024-2026. De Levenslust Academie wordt ondersteund door het Fonds voor Cultuurparticipatie en het VSBfonds.

Brutus blijft actief zoeken naar nieuwe samenwerkingspartners die diversiteit en inclusie uitdragen en ook naar private en publieke fondsen die aansluiten bij haar programma en projecten.

Publiek: De bezoekers van Brutus zijn overwegend jonge stedelingen, inclusief en divers. Bij openingen is echt iedereen welkom. Door de kruisbestuiving van disciplines en partners worden brede doelgroepen aangesproken. Met ingang van 2023 wordt proactief publieksonderzoek uitgevoerd en worden de resultaten meegenomen in de ontwikkeling van het publieksbeleid. Vanaf 2024 wordt gewerkt met Sentomus. 30% van het programma is gratis toegankelijk zodat ook mensen met een kleine portemonnee ons weten te vinden. Via QR-codes en/of tekstbordjes zijn toegankelijke tentoonstellings-teksten te lezen. Er zijn toiletten, het immense complex is (grotendeels) rolstoeltoegankelijk en de tuin biedt ruimte om te picknicken. Brutus is goed bereikbaar met ov, fiets en auto.

Personeel: Brutus is zich terdege bewust dat zowel het vaste team als de flexibele schil en de Raad van Toezicht momenteel de diversiteit van de stad Rotterdam niet voldoende weerspiegelen. Voor beide gaat Brutus nieuwe mensen werven via Colourful People en/of Culturele Vacature Bank. De representatie van jong-oud en vrouw-man, LGBTQ+/heteronormatief is verder goed in balans. Voor Brutus is iedereen gelijk, de lijnen zijn kort, er hangt een goede inclusieve werksfeer. Door de vele stappen die zijn gezet op het gebied van Fair Practice voelt iedereen zich gewaardeerd en gerespecteerd, heeft iedereen toegang tot dezelfde mogelijkheden en kunnen mensen volledig zichzelf zijn.

Achtergrond governance:

Brutus begon 15 jaar geleden als stichting AVL Mundo die het werk en de nalatenschap van Atelier Van Lieshout beheert en presenteert. Een ander doel was nieuw (groot) werk realiseren en op de (eigen) gronden een complex ontwikkelen voor wonen en kunst maken en beleven. Dus waren - en zijn - er vele partijen betrokken, zowel ideële als commerciële. De vraag van de buitenwereld over de invloed van Joep van Lieshout en eventuele belangenverstrengeling werd daarmee ook pregnanter, want naar wie gaat het geld en hoe is dit geregeld? Daarom zijn naast Stichting AVL Mundo drie nieuwe stichtingen opgericht waarbij we ons breed hebben georiënteerd bij onze belangrijkste stakeholders zoals de Gemeente Rotterdam, fondsen en experts in het veld, waaronder PwC. De statuten zijn opgesteld door Notariskantoor Mr. R.J. Meijer te Amsterdam, die zeer ervaren is in de culturele sector.

Brutus Space stelt zich ten doel een publiek cultureel programma te realiseren met en voor kunstenaars in het algemeen, onafhankelijk maar geïnspireerd op en verwant met het gedachtegoed van AVL Mundo. Brutus Base heeft als doelstelling een cultureel programma te realiseren met kunstwerken en objecten van de kunstenaar Joep van Lieshout en Atelier van Lieshout en het verzamelen van werken van andere kunstenaars, onafhankelijk, maar geïnspireerd op en verwant met het gedachtegoed van AVL Mundo. Brutus Organisatie Stichting faciliteert beide stichtingen met de organisatie, productie, communicatie en financiering van hun programma's. Joep van Lieshout maakt bij geen van deze stichtingen deel uit van het dagelijks bestuur noch van de Raden van Toezicht.

Stichting AVL Mundo blijft zich richten op haar oorspronkelijke kerntaken, waaronder het verzamelen en bij elkaar houden van de kunstwerken en objecten van de kunstenaar Joep van Lieshout en Atelier van Lieshout en het ontwikkelen en realiseren van een groots nieuw cultureel cluster op het AVL-terrein. Het omvat de vastgoedontwikkeling van drie woontorens i.s.m. Powerhouse Company, met onder andere zo'n 500 woningen en studio's voor kunstenaars. Op die manier krijgen zij een permanente plek en worden kunstenaars niet de stad uitgedreven door gentrificatie. Het complex zal de naam Brutus dragen, waar in de toekomst ook Brutus Space en Brutus Base hun vleugels nog verder kunnen uitslaan.

Bestuur, directie en personeel

Raad van Toezicht Brutus Space

Emily Ansenk (Voorzitter)

Directeur Holland Festival
Voorzitter Raad van Toezicht Brutus Space, Rotterdam
Jury member EFFEFA (European Festivals For Emerging Artists)
Lid Bestuur Ron Mandos Young Blood Foundation
Lid Bestuur Job Dura Charity Foundation
Lid Raad van Toezicht Scheepvaartmuseum Amsterdam, profiel: museale kennis, collectiebeleid, erfgoedwet en wetenschappelijk onderzoek. Aanspreekpunt voor OR (tot eind 2023)
Lid Raad van Advies Art Rotterdam
Lid jury Sacha Tanja Penning met Wim Pijbes en Joop van Caldenborgh

Lex Geerdes (Penningmeester)

Voorzitter Raad van Commissarissen Levensverzekeringsmaatschappij De Hoop N.V.
Vice-voorzitter (non-executive) van de board Alpina Group BV.
Directeur-eigenaar startup investeringsfonds GGP B.V. en adviesbedrijf GGP Consultancy BV.
Lid raad van advies 4impact.vc
Voorzitter raad van advies Alicia Insurance

Mariëtte Dölle (Lid)

Directeur-bestuurder Oude Kerk Amsterdam
Lid Raad van Toezicht Sonic Acts
Lid bestuur Samenwerkende Amsterdamse Musea
Lid redactieraad Museumtijdschrift
Adviseur Kunstenplanaanvragen Provincie & gemeente Groningen

Anoesjka Imambaks (secretaris)

CEO Maid at Home
Directeur HR/Recruitment Internationale Butler Academy
Lid van Raad van Toezicht SARO (voorheen LMV) Voortgezet Onderwijs (Rotterdam)
Lid van Raad van Toezicht (IFFR), Internationaal Film Festival Rotterdam

Directie:

Sanne ten Brink (directeur)
Directeur-bestuurder Brutus Space
Raad van Toezicht Bijbels Museum
Bestuurslid Ateliers Support Fund
Raad van Toezicht De Ateliers
Jurylid Sacha Tanja Penning

Personeel:

Heleen Kosse (productie)
Henny Schoonewelle (communicatie)
Nathan Kars (productie en pandbeheer)

ZZP ers:

Brecht Bleeker (fondsenwerving)
Wille-Meike Brand (productie, logistiek)
Arthur Boer (opbouw)
Philip Schmidt (op-en afbouw)
Martine Willekens (PR)
Alexander Ramselaar (finance)

Brutus dankt

We werkten in 2023 samen met ontelbaar veel inspirerende partners, fondsen, sponsoren, donateurs en vooral veel geweldige freelancers, floormanagers, vrijwilligers en kunstenaars! Bedankt aan iedereen die Brutus dit jaar mogelijk heeft gemaakt en betrokken was bij de totstandkoming van het programma:

Financiële partners/fondsen:

Droom en Daad
Mondriaan Fonds
Gemeente Rotterdam
Van Uden
Rotterdam '43
Het Goethe Instituut
Het Cultuur Fonds
Fonds 21
VSB Fonds
Fonds voor Cultuurparticipatie
Elise Mathilde Fonds
Dura Charity Foundation
Volkskracht
Zabawas
Rabo Coöperatie Fonds
Wijngaarden Boot
Fleur Groenendijk Fonds
Kaapse Brouwers
Particuliere donateurs

Artistieke- programma partners:

Museumnacht010
MOMO Fabrique
Roffa Mon Amour
Atelier Van Lieshout
Saw Modular
Rotterdam Art Week
Stichting Pluspunt
The New Current
Bcademie
Museumnacht
Motel Mozaique
Onderwater producties
O. Festival
Stichting Young Blood
Vrijheidsmaaltijden
Operator
Portcity
Universiteit van Delft
Goethe Instituut
Bitter/Club Bit
Cultuur+Ondernemen
De Ronners
North Sea Round Town
Dyane Donck Company
Havendagen
Bind